

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vakuutuskassalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vakuutuskassalakia siten, että vakuutuskassojen vastuuvelan katetta koskevat säännökset yhdenmukaistetaan soveltuvin osin vastaamaan vakuutusyhtiölain säännöksiä. Ehdotusta laadittaessa on otettu huomioon vireillä oleva eläkesäätiölain kokonaisuudistus ja siihen liittyvät säännösehdotukset eläkesäätiöiden eläkevastuun katteesta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan vakuutuskassalakia muutettavaksi siten, että yksinomaan lisäetuja myöntävän eläkekassan varojen ja vastuuvelan ja muiden velkojen erotus eli niin sanottu ylikate saadaan siirtää eläkekassan osakkaalle tai

osakkaille, jos toimintapiirissä on useampia osakkaita. Vakuutuskassalain vakuutusmaatattikkoa koskevat säännökset ehdotetaan muutettavaksi siten, että ne soveltuvin osin vastaavat vakuutusyhtiölain vastaavia säännöksiä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan niin pian kuin se on hyväksytty ja vahvistettu. Jotta uusia katesäännöksiä ja ylikatteen siirtämistä koskevia säännöksiä voitaisiin soveltaa jo vuodelta 1995 tehtävässä tilinpäätöksessä, laki tulisi saattaa voimaan viimeistään 31.12.1995.

PERUSTELUT

1. Johdanto

Vakuutuskassat ovat vakuutuskassalain (1164/92) alaisia vakuutuslaitoksia, jotka vakuutustoimintaa liikemäisesti harjoittamatta myöntävät toimintapiiriinsä kuuluville jäsenille sosiaalisen henkilövakuutustoimintaan kuuluvia etuuksia. Eläkekassa on vakuutuskassa, jonka pääasiallisena tarkoituksena on myöntää eläkkeitä. Eläkekassa voi harjoittaa työntekijäin eläkelain (TEL) ja yrittäjien eläkelain mukaista toimintaa tai myöntää toimintapiirissään vapaaehtoisia, lakisääteistä vakuutusturvaa täydentäviä lisäetuja. Myös näiden toimintamuotojen erilaiset yhdistelmät ovat mahdollisia.

Vuoden 1994 lopussa oli toiminnassa 21 eläkekassaa, joista 12 myönsi pelkästään vapaaehtoisia lisäetuja. Eläkekassoissa oli vuoden 1994 lopussa noin 64 000 jäsentä. Heistä kuului vapaaehtoisten lisäetujen piiriin noin 24 000.

2. Nykytila

2.1. Eläkekassan vastuuelka ja sen kattaminen

Vakuutuskassalain 83 §:n mukaan eläkekassojen ja eräiden muiden vakuutuskassojen on luetteloitava koko vastuuelkansa kate luetteloitavaksi kelpaavalla omaisuudella. Pykälässä säädetään, mitä omaisuus- tai vakuuslajeja katteen tulee olla, sekä millaisin rajoituksin niiden katearvot määräytyvät.

Vakuutusyhtiöiden tapaan vakuutuskassan katettava vastuuelka muodostuu vakuutusmaksuvastuusta ja korvausvastuusta. Vuoden 1994 lopussa vakuutuskassojen katettava vastuuelka oli yhteensä runsaat 14 miljardia markkaa, joka muodostui lähes kokonaan eläkekassojen vastuuelasta.

Vakuutuskassalain säädettyä vastuuelkaa ja sen katetta koskevat säännökset laadittiin mahdollisimman pitkälle vastaamaan vakuutusyhtiöiden katesäännöksiä. Vakuutusyhtiöiden katesäännöksiä on sittemmin muutettu vakuutusyhtiöiden muuttamisesta annetulla lailla (389/95). Lisäksi on annettu asetus ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön vastuuelan katteesta (461/95).

Vakuutusyhtiöitä koskevan katesääntelyn muutokset liittyvät muun muassa Euroopan

Unionin kolmannen henkivakuutusdirektiivin soveltamiseen. Uusien säännösten mukaan vakuutusyhtiöiden on katettava ja luetteloitava koko vastuuelkansa. Yhtiöiden vastuuelan katteen luetteloimisvaatimus oli aikaisemmin 85 prosenttia. Katteen tulee muodostua laissa säädettyistä omaisuuseristä. Varojen katteeseen luettava arvo lasketaan yhtiöissä käyvän arvon mukaisesti. Asetuksessa on säädetty varojen monipuolisuudesta ja hajautuksesta.

Kolmas henkivakuutusdirektiivi ei koske vakuutuskassojen toimintaa. Vakuutuskassat poikkeavat vakuutusyhtiöistä myös toimintapiiriensä osalta ja lisäksi esimerkiksi vakuutusmaksujen määräytyminen poikkeaa yhtiöistä. Kassoilla ei myöskään ole vakavaraisuusvaatimuksia yhtiöitä vastaavalla tavalla.

2.2. Eläkekassalle suoritettavat maksut

Eläkekassojen vakuutusmaksutulo voi muodostua eläkekassan osakkaina olevien työnantajien kannatusmaksuista ja jäsenten jäsenmaksuista. Käytännössä vakuutusmaksutulo muodostuu pääosin kannatusmaksuista. Vuonna 1994 perittiin vapaaehtoisten lisäetujen osalta kannatusmaksuja 362 miljoonaa markkaa ja jäsenmaksuja 14 miljoonaa markkaa.

2.3. Eläkekassan vastuuelka ja ylikate

Eläkekassan sääntöjen mukaisista sitoumuksista aiheutuva vastuu kirjataan vakuutuskassalain 79 §:n mukaisesti vastuuelaksi, jonka koko määrä on katettava.

Eläkekassassa ylikatetilanne saattaa syntyä lähinnä kahdella tavalla. Ensiksikin erityisesti suljetussa eläkekassassa, jossa vastuuelka ei kasva, ylikate voi ilmetä siten, että eläkekassan omaisuudesta saatava tuotto, siitä huolimatta että vakuutusmaksuja ei peritä, ylittää eläkekassan kustannukset. Eläkekassalle syntyy tässä tilanteessa ylijäämää. Tällainen eläkekassan ylikate on eläkekassan veronalaista tuloa. Tuloveron lisäksi eläkekassa joutuu suorittamaan siitä varallisuusvero, koska eläkekassa ei ole vapautettu sanotun veron suorittamisesta.

Eläkekassalla voi myös olla ylikatetta, joka johtuu siitä, että eläkekassan varojen käyvät arvot ovat suuremmat kuin kirjanpitoar-

vot. Kun varojen käyvät arvot ovat suuremmat kuin vastuovelka ja muu velka, on eläkekassalla ylikatetta. Tällä ylikatteella ei kuitenkaan sellaisenaan ole veroseuraamuksia eläkekassalle, jollei tilinpäätöksessä tehdä arvonkorotuksia.

Käytettävissä olevien tietojen perusteella ainakin yhdessä eläkekassassa voi ilmetä ensin mainittu ylikatetilanne per 31.12.1995 laadittavan tilinpäätöksen yhteydessä.

2.4. Eläkekassan vakuutusmatemaatikko

Vakuutuslainsäädännön 170 §:n mukaan eläkekassalla on oltava vakuutusmatemaatikko, jonka tehtävänä on vakuutuslainsäädännön laskelmien ja selvitysten laatiminen. Vakuutusmatemaatikon on täytettävä sosiaali- ja terveysministeriön vakuutuslainsäädännön 18 luvun 8 §:n nojalla määräämät vakuutuslainsäädännön vakuutusmatemaatikon kelpoisuusehdot. Eläkekassan tilasta on vakuutuslainsäädännön 171 §:n mukaan suoritettava vakuutuslainsäädännön tutkimus vähintään joka toinen vuosi sekä muulloinkin, jos sosiaali- ja terveysministeriö pitää sitä tarpeellisenä. Tutkimus on suoritettava muunkin vakuutuslainsäädännön tilasta, jos kassan vastuovelkaan sisältyy vakuutuslainsäädännön 79 §:n 2 momentissa tarkoitettu vakuutusmaksuvastuu.

3. Ehdotetut muutokset

Vakuutuslainsäädännön 83 §:ää ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan soveltuvin osin vakuutuslainsäädännön 10 luvun 3 §:ää sekä uutta eläkesääntöä koskevan luonnoksen 46 §:ää. Katesääntöjen oleelliseen erilaisuuteen eri vakuutuslaitosten kesken ei ole olemassa erityisiä syitä. Eläkekassat ja vakuutusyhtiöt ovat vaihtoehtoisia laitoksia TEL- ja YEL- sekä lisäeläketurvan järjestämisessä. Muun muassa kilpailuneutraaliteetin kannalta on perusteltua, että vastuuvelan katetta koskeva sääntely on eri laitoksilla mahdollisimman samanlaista ottaen kuitenkin huomioon laitosten toimintaan liittyvät erityispiirteet. Vakuutusyhtiöiden katesääntökset ovat olleet lähtökohtana myös valmisteltaessa eläkesääntöä kokonaisuudistukseen liittyviä eläkesääntöä eläkevastuun kattamista koskevia sääntöjä. Eläkekassan perustaminen on vaihtoehto eläkesääntöä perustamiselle. On johdonmukaista, että myös vakuutuslainsäädännön vastuuvelan katetta koskevat sääntökset muutetaan soveltuvin osin

vastaamaan sekä vakuutuslainsäädännön että uutta eläkesääntöä koskevan luonnoksen sääntöjä.

Ehdotukseen liittyy luonnos vakuutuslainsäädännön vastuuvelan katteesta annettavaksi asetukseksi. Asetus annettaisiin ehdotetun vakuutuslainsäädännön 83 §:n 5 momentin nojalla. Luonnos on laadittu vastaamaan soveltuvin osin ensivakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön vastuuvelan katteesta annettua asetusta (461/95) sekä luonnosta eläkesääntöä eläkevastuun katteesta annettavaksi asetukseksi.

Ehdotuksen mukaan eläkekassojen ja eräiden muiden vakuutuslainsäädännön edelleenkin katettava koko vastuuveldensa. Katteeseen kuuluvilta sijoituksilta vaaditaan, että ne ovat varmoja, tuottavia ja rahaksi muutettavia. Ehdotus sisältää sääntökset sijoituksista, saamisista ja muista varoista, joilla vastuuveldka saadaan kattaa. Yksityiskohtaisemmin vastuuveldan katteeseen luettavien varojen monipuolisuudesta ja hajautuksesta säädetäisiin vakuutuslainsäädännön ja eläkesääntöäiden tavoin erikseen annettavassa asetuksessa.

Ehdotetun 83 §:n 1 momentin mukaan vakuutuslainsäädännön on katettava lain 79 §:ssä ja 80 §:n 2 momentissa tarkoitettu vastuuveldka kokonaan. Menettely vastaisi nykyistä sääntelyä, jonka mukaan muiden vakuutuslainsäädännön kuin eläkekassojen osalta katesääntökset tulisivat sovellettaviksi edelleenkin ainoastaan, mikäli sosiaali- ja terveysministeriö yksittäistapauksissa niin määrää.

Pykälän 2 momentin mukaan vastuuveldkaa katettaessa olisi otettava huomioon, millaista vakuutuslainsäädännön kassa harjoittaa, ja tämän mukaisesti huolehdittava katteeseen kuuluvien varojen varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Vastuuveldan kattamista koskevia 83 §:n muiden momenttien sääntöjä ja 5 momentissa tarkoitettua asetusta on sovellettava ottamalla huomioon yleissääntöissä asetetut vaatimukset. Kate, joka sinällään muutoin on täysin lainmukainen, voi kuitenkin olla ristiriidassa 2 momentin sisältämän sääntöksen kanssa. Tällainen ristiriita voisi syntyä esimerkiksi katteena olevien varojen väikestä rahaksi muutettavuudesta tai katteena olevien sitoumusten heikosta tuotosta.

Pykälän 3 momentin mukaan vakuutuslainsäädännön olisi katettava vastuuveldka pykälässä säädetyin sellaisin varoin, jotka sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden

mukaan riittävät kattamaan vastuuvelan, josta ensin on vähennetty momentissa luetellut erät. Ehdotus merkitsee sitä, että 83 §:n ja sen nojalla annetun asetuksen säännösten mukaisesti katettava määrä rajoittuu vastuuvelan määrään edellä tarkoitettujen vähennysten jälkeen.

Pykälän 4 momentin mukaan vastuuvelan katteena olevat varat arvostetaan yleensä käyvän arvon mukaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö voisi kuitenkin erityisestä syystä sallia tai määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan niiden käyvästä arvosta poikkeavasti. Esimerkiksi joukkovelkakirjalainojen käyvät arvot vaihtelevat korkotason muutoksia seuraten. Tarkoituksenmukaisena ei voida pitää, että tällaiset muutokset välttämättä vaikuttaisivat niihin arvoihin, joihin joukkovelkakirjat on arvostettu vakuutuskassan vastuuvelan katteena. Ehdotuksen mukaan ministeriö voisi erityisestä syystä sallia, että tällaisten katteeseen kuuluvien varojen arvoja ei alenneta niiden uusiin käypiin arvoihin, tai vastaavasti kieltää varojen arvojen korottamisen uusiin käypiin arvoihin.

Saman momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä, että katteeseen luettavien varojen arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti. Esimerkiksi kiinteistöjen ja osakkeiden osalta, joiden arvot vaihtelevat, tietty varmuusmarginaali voi olla tarpeen. Ministeriö voisi tämän momentin mukaan määrätä käypää arvoa alemman arvon, josta tällaiset varat voidaan sijoittaa katteeseen. Sääntely ei vakuutuskassojen osalta merkitsisi muutosta nykytilanteeseen. Vakuutusyhtiöillä vastaavat marginaalit poistettiin vakuutusyhtiölain muuttamisesta annetulla lailla (389/95).

Vakuutuskassoille ei ole säädetty vakuutuskassalaissa vastaavia vakavaraisuusvaatimuksia kuin vakuutusyhtiöille on säädetty vakuutusyhtiölaissa. Tästä syystä varmuusmarginaalien säilyttämistä on vakuutuskassojen osalta pidettävä tarpeellisenä jatkossakin.

Ministeriö voisi antaa tämän momentin mukaisen päätöksen joko yksittäisen vakuutuskassan osalta tai koskemaan kaikkia kassoja.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin niistä varoista, joilla vastuovelka on katettava. Luettelo ei ole tyhjentävä, vaan sosiaali- ja terveysministeriö voi hyväksyä katteeseen muitakin varoja.

Ehdotettuun momenttiin sisältyvä luettelo

on voimassa olevan lain 83 §:n mukaista luettelo laajempi. Muutos ei tässä suhteessa kuitenkaan ole käytännössä kovin merkittävä, etenkin kun otetaan huomioon, että voimassa olevan 83 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan katekelpoisia ovat tuossa momentissa erikseen mainittujen arvopapereiden ja sitoumusten lisäksi myös muut arvopaperit ja sitoumukset, jotka niiden laatuun ja varmuuteen nähden voidaan rinnastaa voimassa olevan lain 83 §:n 2 momentin 1—4 kohdassa mainittuihin sitoumuksiin ja jotka sosiaali- ja terveysministeriö hyväksyy katteeseen. Asiaallisesti merkittävänä muutoksena voidaan pitää sitä, että ehdotetussa 5 momentissa ei edellytetä, että katekelpoisilla varoilla olisi jokin liittymä Suomeen tai muuhun nimeltä mainittuun valtioon tai että tällaisen liittymän puuttuessa varojen katekelpoisuuden ehtona olisi sosiaali- ja terveysministeriön antama suostumus. Momentissa tarkoitettussa asetuksessa voitaisiin kuitenkin säätää rajoituksista.

Pykälän 6 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voisi vakuutuskassan hakemuksesta hyväksyä vastuuvelan katteeksi muitakin kuin 5 momentissa tarkoitettuja varoja ja sitoumuksia. Aikaisempaa sääntelyä vastaavalla tavalla lupa voidaan myöntää vain, mikäli nämä niiden laatuun ja varmuuteen nähden voidaan rinnastaa 5 momentissa lueteltuihin varoihin. Aikaisemmasta sääntelystä poiketen lupa voi olla vain määräaikainen.

Pykälän 7 momentin mukaan ministeriö voisi määrätä lakisääteistä eläkevakuutustointia harjoittavat eläkekassat kattamaan vastuuvelan lisäksi myös muut vastuuvelkaan rinnastettavat erät. Tällaisia eriä olisivat esimerkiksi ennakoon maksetut vakuutusmaksut ja eläkekassan eläkelaitosten yhteisistä kustannuksista johtuva velka.

Pykälän 8 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset pykälän soveltamisesta.

Esitykseen on liitetty luonnos vakuutuskassan vastuuvelan katetta koskevaksi asetukseksi, johon ehdotetun vakuutuskassalain 83 §:n 5 momentissa viitataan.

Vakuutuskassojen vastuuvelan katteen tulosi olla pääosin Suomessa. Asetusta koskevan luonnoksen 3—9 §:ssä säädetään Suomessa olevista sijoituksista. Luonnoksen 10 §:ssä ulkomaisilla sijoituksilla tarkoitetaan sijoituksia muissa ETA-valtioissa kuin Suomessa. Sijoitusten laadusta riippuen vastuuvelan

bruttomäärästä saisi olla sijoitettuna ulkomaisiin kohteisiin enintään 10—30 prosenttia. Valuuttariskin rajoittamisesta säädetään asetusluonnoksen 13 §:ssä. Ulkomainen sijoittaminen tulisi olemaan vakuutusyhtiöitä rajoitetumpaa, koska vakuutuskassat toimivat Suomessa, kun taas vakuutusyhtiöillä on oikeus harjoittaa vakuutusliikettä kaikissa EU:n jäsenvaltioissa.

Asetusta koskevan luonnoksen 3 ja 4 §:ssä säädetään velkasitoumusten käytöstä vastuuvelan katteena. Velkasitoumuksilla, joissa velallisenä tai takaajana on esimerkiksi valtio, kunta, seurakunta, talletuspankki tai vakuutusyhtiö, voitaisiin kattaa koko vastuvelka. Enintään puolet vastuuvelasta voitaisiin kattaa velkasitoumuksilla, joissa velallisenä tai takaajana on muu luottolaitos kuin talletuspankki kuten esimerkiksi rahoitusyhtiö. Jälkimmäiseen ryhmään kuuluvat myös velkasitoumukset, jotka ovat joko kaupan käynnin kohteena pörssissä tai joissa velallisenä on pörssiyhtiö.

Asetusta koskevan luonnoksen 5 §:ssä kiinteän omaisuuden osuus vastuuvelan bruttomäärästä rajoitetaan enintään 40 prosenttiin ja yhdessä lainojen vakuutena olevan kiinteän omaisuuden kanssa enintään 50 prosenttiin. Luonnoksen 6 §:ssä rajoitetaan pörssiosakkeiden, pörssiyhtiöiden liikkeeseen laskemien debentuurilainojen, velkasitoumusten, joissa edellä mainittuja omaisuuslajeja on vakuutena, sekä sijoitusrahastojen rahasto-osuuksien määrä enintään 30 prosenttiin.

Asetusta koskevan luonnoksen 8—11 §:ssä säädetään riskien hajauttamisesta ja osaksriskin pienentämisestä. Hajauttamista ei vaadittaisi asetuksen perusteella, jos velallinen tai takaaja on esimerkiksi valtio, talletuspankki tai vakuutusyhtiö. Näidenkin sijoitusten osalta hajautusvaatimus voi syntyä jo ehdotetun vakuutuskassalain 83 §:n 2 momentin yleissäännöksen perusteella. Yksittäisen kunnan, kuntayhtymän, seurakunnan ja muun luottolaitoksen kuin talletuspankin enimmäisosuus vastuuvelan bruttomäärästä rajoitettaisiin 25 prosenttiin. Yhden kiinteistökokonaisuuden ja sellaiseen liittyvien velkasitoumusten osuus rajoitettaisiin enintään 15 prosenttiin. Yhden pörssiyhtiön osakkeiden osuus rajoitettaisiin enintään 5 prosenttiin ja yhdessä yhtiön velkasitoumusten kanssa enintään 10 prosenttiin. Osaksriski eli kassan toimintapiirissä olevaan yhteisen työnantajaan liittyvä riski saisi olla enintään

30 prosenttia, jos katteena olevan omaisuuden arvo pääosin perustuu osakkaan toimintaan. Yhteen toiminnalliseen kokonaisuuteen saisi tällöin kuitenkin sijoittaa ainoastaan enintään 15 prosenttia.

Asetusta koskevan luonnoksen 16 § sisältää siirtymäsäännökset, joiden mukaan vastuuvelan katteena olevien varojen tulee täyttää asetuksessa säädetty vaatimukset viimeistään 10 vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta.

Vakuutuskassalakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 83 a §, jonka mukaan yksinomaan vapaaehtoisia lisäetuja myöntävässä eläkekassassa syntyvä ylikate voitaisiin sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella pykälässä säädetyn edellytyksin siirtää eläkekassan osakkaalle. Työntekijäin eläkelain 11 §:n mukaisesti rekisteröityjä lisäetuja ei pidetä tässä tarkoitettuina vapaaehtoisina lisäetuina. Ylikatteen siirto olisi mahdollista, jos eläkekassan vakuutuskassalain 83 §:n 3—5 momentin sekä alemmanasteisten säädösten ja määräysten mukaisten varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä pysyvästi ylittävän eläkekassan vastuuvelan ja muiden velkojen määrän.

Siirtämällä ylikatetta pois eläkekassasta saatetaan heikentää eläkekassan vakavaraisuutta ja eläkekassatoiminnan turvaavuutta. Siirron yhteydessä olisi huolehdittava siitä, että eläkekassaan jäävät varat ovat ainakin yhtä turvaavat kuin pois siirtyvät varat. Tämän vuoksi ylikatetta arvioitaessa käytettäisiin vakuutuskassalain 83 §:n 3—5 momentissa tarkoitettuja arvoja, niin sanottuja kaatearvoja, joissa on otettu huomioon turvaavuusmarginaali. Ennen siirtoa on myös varauduttava kaikkiin tiedossa oleviin si-
toumuksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaisi 3 momentin mukaan tarkemmat määräykset pykälän soveltamisesta.

Vakuutuskassalain vakuutusmatemaatikkoa koskevat vakuutuskassalain 170 ja 171 § ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan soveltuvin osin vakuutusyhtiölain vakuutusmatemaatikkoa koskevia säännöksiä. Vakuutusmatemaatikon kelpoisuusehtojen osalta ehdotuksessa viitataan vakuutusyhtiölain 18 luvun 8 §:ään. Tältä osin ehdotus vastaa nykyistä 170 §:n 1 momenttia. Ehdotetun 170 §:n 1 momentin mukaan vakuutusmatemaatikon tehtävät määräytyvät soveltuvin osin vastaavasti kuin vakuutusyhtiön vakuutusmatemaatikosta annetun asetuksen

(464/95) 1 ja 2 §:ssä säädetään.

Ehdotuksen mukaan vakuutusmatemaatikon tehtäviä laajennetaan soveltuvin osin vastaavasti kuin vakuutusyhtiöissä. Vakuutusmatemaatikko veloitetaan edellä mainitussa asetuksessa muun muassa selvittämään ne vaatimukset, jotka sijoitustoiminnalle on asetettava vastuuvelan luonteesta johtuen.

Vakuutusyhtiön vakuutusmatemaatikko veloitetaan asetuksessa lisäksi tekemään ilmoitus vakuutusyhtiön hallitukselle tehtävässään havaitsemistaan puutteista vakuutusyhtiön toiminnassa. Tätä velvollisuutta ei samanlaisena sisällytettäisi eläkekassan vakuutusmatemaatikon tehtäviin, koska eläkekassan vakuutusmatemaatikon asema suhteessa eläkekassan hallintoon on yleensä erilainen kuin vakuutusyhtiöissä. Ministeriö voisi antaa määräyksiä tätä korvaavasta, vakuutuskassatoiminnan luonteeseen paremmin soveltuvasta menettelystä.

Pykälän uuteen 2 momenttiin on siirretty eläkekassojen osalta nykyisen 171 §:n säännös vakuutusteknisen tutkimuksen suorittamisesta.

Pykälän uudeksi 3 momentiksi on siirretty pykälän nykyinen 2 momentti, jonka mukaan eläkekassan on tehtävä ilmoitus vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta sosiaali- ja terveysministeriölle. Momenttiin on lisätty säännös, jonka mukaan ministeriö voisi antaa tarkempia määräyksiä tämän pykälän soveltamisesta.

Ehdotetun 171 §:n mukaan 170 §:n säännökset vakuutusmatemaatikosta ja vakuutusteknisen tutkimuksen suorittamisesta koskevat myös muita vakuutuskassoja kuin eläkekassoja, mikäli niiden vastuvelkaan sisältyy 79 §:n 2 momentissa tarkoitettu vakuutusmaksuvastuu. Edellä esitetyt muutokset vakuutusmatemaatikon tehtäviin koskevat siten myös tällaisia vakuutuskassoja. Tältä osin ehdotus vastaa voimassa olevaa lakia.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksen vastuvelkaa ja sen kattamista sekä vakuutusmatemaatikkoa koskevilla säännöksillä ei ole vaikutuksia valtion tai kuntien talouteen. Vakuutuskassan vastuuvasta annettavalla asetuksella on tarkoitus säätää 10 vuoden määräajasta, jonka kuluessa vakuutuskassan vastuuvelan kate on saatettava vastaamaan lain ja asetuksen vaatimuksia. Mikäli asetuksessa säädetyt omaisuuslajien enimmäisrajat ylittyvät, yksittäi-

nen vakuutuskassa voi joutua siirtymääjän puiteissa vähentämään esimerkiksi osake- ja kiinteistöomistustaan. Tämä voi aiheuttaa myyntitappioita ja sijoitustoiminnan tuottojen pienenemistä. Kyseinen 10 vuoden määräaika huomioon ottaen vaikutukset jäänevät kuitenkin vähäisiksi. Sosiaali- ja terveysministeriö voi lisäksi hakemuksesta pidentää kiinteistöomistuksen osalta asetuksessa säädettyä määräaikaa.

Esityksen ylikatteen siirtoa koskevilla säännöksillä voi olla veroseuraamuksia. Tässä hallituksen esityksessä ei esitetä verolainsäädäntöön muutoksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelutyön aikana on kuultu Vakuutuskassojen Yhdistystä.

Esityksen vastuvelkaa ja sen kattamista koskevista säännöksistä on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: Akava r.y., Eläketurvakeskus, Palvelutyönantajat r.y., Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK r.y., Toimihenkilökeskusjärjestö STTK r.y., Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto, Työeläkelaitosten Liitto r.y. TELA, Vakuutuskassojen Yhdistys. Esityksen ylikatteen siirtoa koskevista säännöksistä on kuultu valtiovarainministeriötä.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esityksen valmistelussa on otettu huomioon luonnos uudeksi eläkesäätiölaiksi sekä siihen liittyvä luonnos asetukseksi eläkesäätiön eläkevastuun katteesta.

6. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun vakuutuskassalain 83 §:n 5 momentin nojalla on tarkoitus antaa asetus vakuutuskassan vastuuvelan katteesta. Luonnos asetukseksi on tämän esityksen liitteenä. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa lain ja asetuksen nojalla vastuuvelan katteeseen liittyvät tarkemmat määräykset.

7. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan niin pian kuin se on hyväksytty ja vahvistettu,

kuitenkin viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1995.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vakuutuskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 27 päivänä marraskuuta 1992 annetun vakuutuskassalain (1164/92) 83, 170 ja 171 § sekä

lisätään lakiin uusi 83 a § seuraavasti:

83 §

Vakuutuskassan on katettava 79 §:ssä ja 80 §:n 2 momentissa tarkoitettu vastuovelka.

Vastuovelkaa katettaessa on otettava huomioon, millaista vakuutustoimintaa vakuutuskassa harjoittaa, ja tämän mukaisesti huolehdittava katteeseen kuuluvien varojen varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta.

Vakuutuskassan on katettava jäljempänä tässä pykälässä säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien varoin vastuovelka, josta ensin on vähennetty seuraavat erät:

1) jälleenvakuuttajan osuus enintään sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymään määrään;

2) takautumisoikeuteen perustuvat saamiset; sekä

3) sosiaali- ja terveysministeriön erityisistä syistä vähennettäväksi hyväksymät muut erät.

Edellä 3 momentissa tarkoitettujen vastuuelan katteena olevat varat arvostetaan käypään arvoon sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti. Ministeriö voi kuitenkin sallia tai määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan tai niiden katteeseen luettava arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

Vastuuelan katteen on asetuksessa säädettyin rajoituksin oltava:

1) joukkovelkakirjalainoja ja muita rahaja pääomamarkkinavälineitä;

2) velkasitoumuksiin perustuvia laina- ja muita saamisia;

3) osakkeita ja muita tuotoltaan vaihtelevia omistusosuuksia;

4) osuuksia sijoitusrahastoissa ja muissa niihin rinnastettavissa yhteissijoitusyrityksissä;

5) kiinteistöjä, rakennuksia ja kiinteään omaisuuteen kohdistuvia oikeuksia, kuten nautinta- ja käyttöoikeuksia ja tontinvuokraoikeuksia; osakkeita ja osuuksia kiinteistöyhteisöissä; oikeuksia vesivoimalaitoksen käytössä olevaan vesivoimaan edellyttäen, että

vesivoiman käyttöoikeuden vakuudeksi on vahvistettu kiinnitys; rakennusaikaisia saamisia sellaiselta kiinteistöyhteisöltä, joka omistaa tässä kohdassa tarkoitettuja varoja ja jossa vakuutuskassalla on määräämisvalta;

6) vakuutusmaksusaamisia osakkailta ja jäseniltä sekä muita saamisia jälleenvakuuttajalta kuin 3 momentin 1 kohdassa mainittuja jälleenvakuuttajan osuuksia;

7) verosaamisia ja muita saamisia valtioilta ja muilta julkisyhteisöiltä;

8) muita kuin 5 kohdassa tarkoitettuja aineellisiin hyödykkeisiin luettavia varoja;

9) rahaa ja pankkisaamisia, talletuksia luottolaitoksissa ja muissa laitoksissa, joilla on oikeus vastaanottaa talletuksia;

10) siirtosaamisia, kuten kertyneitä korkoja, kertyneitä vuokria ja muita tulojäämiä sekä menoennakoita; tai

11) lakisääteisen eläkevakuutuksen osalta sosiaali- ja terveysministeriön tämän vakuutuslajin erityisluonteen johdosta hyväksymiä muita eräiä.

Ministeriö voi vakuutuskassan hakemuksesta hyväksyä vastuuelan katteeksi määräajaksi muitakin kuin 5 momentissa tarkoitettuja varoja ja sitoumuksia, jotka niiden laatuun ja varmuuteen nähden voidaan rinnastaa 5 momentissa tarkoitettuihin varoihin.

Lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan eläkekassan on vastuuelan lisäksi katettava sosiaali- ja terveysministeriön määräämät muut vastuuelkaan rinnastettavat erät noudattaen soveltuvin osin tämän pykälän säännöksiä.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

83 a §

Jos yksinomaan lisäetuja myöntävän eläkekassan tämän lain 83 §:n 3—5 momentissa tarkoitettujen, alemmanasteisten säädösten ja määräysten mukaisesti arvostettujen varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä pysyvästi ylittävän eläkekassan vastuuelan ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat

varat saadaan sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella palauttaa eläkekassan osakkaalle, tai jos eläkekassan toimintapiirissä on useampia osakkaita, kaikille osakkaille vakuutusteknisten vastuuvelkojen suhteessa.

Siltä osin kuin edellä tarkoitettu erotus on karttunut jäsenten suorittamista jäsenmaksuista, ei palautusta osakkaalle voi tehdä.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

170 §

Vakuutusteknisten laskelmien ja selvitysten laatimista varten eläkekassalla on oltava vakuutusmatemaatikko. Vakuutusmatemaatikon kelpoisuusehdot määräytyvät vakuutusyhtiölain 18 luvun 8 §:n mukaisesti. Vakuutusmatemaatikon tehtävistä on soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiön vakuutusmatemaatikosta annetun asetuksen (464/95) 1 ja 2 §:ssä säädetään.

Eläkekassan vakuutusmatemaatikon on suoritettava eläkekassan tilasta vakuutustekninen tutkimus vähintään joka toinen vuosi sekä muulloinkin, jos sosiaali- ja terveysministeriö pitää sitä tarpeellisena.

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on eläkekassan tehtävä ilmoitus ministeriölle.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa määräyksiä tämän pykälän soveltamisesta.

171 §

Mitä 170 §:ssä säädetään, koskee myös muuta vakuutuskassaa, jos kassan vastuuvelkaan sisältyy 79 §:n 2 momentissa tarkoitettu vakuutusmaksuvastuu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

Laki

vakuutuskassalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 27 päivänä marraskuuta 1992 annetun vakuutuskassalain (1164/92) 83, 170 ja 171 § sekä

lisätään lakiin uusi 83 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

83 §

Edellä 79 §:ssä ja 80 §:n 2 momentissa tarkoitettun vastuuvelan kate on sosiaali- ja terveysministeriön antamien määräysten mukaisesti luetteloitava. Luetteloitavaa katetta laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon vastuuvelkaan sisältyvää tasoitusmäärää.

Luetteloidun katteen tulee olla:

1) obligaatioita ja muita velkasitoumuksia, jotka on antanut tai taannut Suomen valtio, kunta tai kuntainliitto;

2) obligaatioita, jotka kuuluvat suomalaisen hypoteekkiyhdistyksen tai pankkilaitoksen ottamaan obligaatiolainaan;

3) saamistodistuksia, joista vastaa suomalainen pankkilaitos;

4) velkasitoumuksia, joiden vakuudeksi on voimassa kiinnitys Suomessa olevaan kiinteään omaisuuteen tai toisen maalla olevaan laitokseen ja vuokraoikeuteen itse maahan, kuitenkin vain ehdolla, että kassan saaminen sekä ne saamiset, joilla on sama tai parempi etuoikeus, eivät yhteensä ole suuremmat kuin 70 prosenttia tai, jos on kysymys sellaisen yrityksen omaisuudesta, jossa kassalla on ehdoton määräämisvalta, 85 prosenttia siitä arvosta, minkä kiinnitettyllä omaisuudella pätevän ammattimiehen arvion perusteella voidaan katsoa olevan;

5) Suomessa olevaa kiinteää omaisuutta, kuitenkin niin, että luetteloon otettu omaisuuden arvo ynnä ne saamiset, joiden vakuutena on kiinnitys tähän omaisuuteen, eivät yhteensä ole suuremmat kuin 85 prosenttia 4 kohdassa mainituin tavoin määrättävästä omaisuuden arvosta; tai

6) muita arvopapereita ja sitoumuksia, jotka niiden laatuun ja varmuuteen nähden voidaan rinnastaa 1—4 kohdassa mainittuihin ja joihin ministeriö katteen sijoittamisen sallii.

Luetteloidun katteen veroisena on pidettävä suomalaisen jälleenvakuutuksenantajan vastuuta tämän pykälän mukaisesta vastuu-

Ehdotus

83 §

Vakuutuskassan on katettava 79 §:ssä ja 80 §:n 2 momentissa *tarkoitettu vastuuvelka.*

Vastuuvelkaa katettaessa on otettava huomioon, millaista vakuutustoimintaa vakuutuskassa harjoittaa, ja tämän mukaisesti huolehdittava katteeseen kuuluvien varojen varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta.

Vakuutuskassan on katettava jäljempänä tässä pykälässä säädettyihin omaisuuslajeihin kuuluvien varoin vastuuvelka, josta ensin on

Voimassa oleva laki

velasta, jollei jälleenvakuutuksenantaja ole selvitystilassa tai vakuutusyhtiölain (1062/79) 14 luvun 6 §:ssä tarkoitettussa asemassa, sekä maksamattomien vakuutusmaksujen niitä osia, jotka vakuutusmaksuvastuuta laskettaessa on oletettu maksetuiksi.

Luetteloitua katetta koskevat arvopaperit ja sitoumukset on säilytettävä erillään kassan muusta omaisuudesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

Ehdotus

vähennetty seuraavat erät:

1) jälleenvakuuttajan osuus enintään sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymään määrään;

2) takautumisoikeuteen perustuvat saamiset; sekä

3) sosiaali- ja terveysministeriön erityisistä syistä vähennettäväksi hyväksymät muut erät.

Edellä 3 momentissa tarkoitettujen vastuuvelan katteena olevat varat arvostetaan käypään arvoon sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti. Ministeriö voi kuitenkin sallia tai määrätä, että tietyt katteeseen kuuluvat varat arvostetaan tai niiden katteeseen luettava arvo lasketaan käyvästä arvosta poikkeavasti.

Vastuuvelan katteen on asetuksessa säädetyn rajoituksen oltava:

1) joukkovelkakirjalainoja ja muita rahajaa pääomamarkkinavälineitä;

2) velkasitoumuksiin perustuvia laina- ja muita saamisia;

3) osakkeita ja muita tuotoltaan vaihtelevia omistusosuuksia;

4) osuuksia sijoitusrahastoissa ja muissa niihin rinnastettavissa yhteissijoitusyrityksissä;

5) kiinteistöjä, rakennuksia ja kiinteään omaisuuteen kohdistuvia oikeuksia, kuten nautinta- ja käyttöoikeuksia ja tontinvuokraoikeuksia; osakkeita ja osuuksia kiinteistöyhteisöissä; oikeuksia vesivoimalaitoksen käytössä olevaan vesivoimaan edellyttäen, että vesivoiman käyttöoikeuden vakuudeksi on vahvistettu kiinnitys; rakennusaikaisia saamisia sellaiselta kiinteistöyhteisöltä, joka omistaa tässä kohdassa tarkoitettuja varoja ja jossa vakuutuskassalla on määräämisvalta;

6) vakuutusmaksusaamisia osakkailta ja jäseniltä sekä muita saamisia jälleenvakuuttajalta kuin 3 momentin 1 kohdassa mainittuja jälleenvakuuttajan osuuksia;

7) verosaamisia ja muita saamisia valtioilta ja muilta julkisyhteisöiltä;

8) muita kuin 5 kohdassa tarkoitettuja aineellisiin hyödykkeisiin luettavia varoja;

9) rahaa ja pankkisaamisia, talletuksia luottolaitoksissa ja muissa laitoksissa, joilla on oikeus vastaanottaa talletuksia;

10) siirtosaamisia, kuten kertyneitä korkoja, kertyneitä vuokria ja muita tulojäämiä sekä menoennakoita; tai

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11) lakisäateisen eläkevakuutuksen osalta sosiaali- ja terveysministeriön tämän vakuutuslajin erityisluonteen johdosta hyväksymiä muita erä.

Ministeriö voi vakuutuskassan hakemuksesta hyväksyä vastuuvelan katteeksi määräajaksi muitakin kuin 5 momentissa tarkoitettuja varoja ja sitoumuksia, jotka niiden laatuun ja varmuuteen nähden voidaan rinnastaa 5 momentissa tarkoitettuihin varoihin.

Lakisäateistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan eläkekassan on vastuuvelan lisäksi katettava sosiaali- ja terveysministeriön määräämät muut vastuuvelkaan rinnastettavat erät noudattaen soveltuvin osin tämän pykälän säännöksiä.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

83 a §

Jos yksinomaan lisäetuja myöntävän eläkekassan tämän lain 83 §:n 3—5 momentissa tarkoitettujen, alemmanasteisten säädösten ja määräysten mukaisesti arvostettujen varojen arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä pysyvästi ylittävän eläkekassan vastuuvelan ja muiden velkojen määrän, erotusta vastaavat varat saadaan sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella palauttaa eläkekassan osakkaalle, tai jos eläkekassan toimintapiirissä on useampia osakkaita, kaikille osakkaille vakuutusteknisten vastuuvelkojen suhteessa.

Siltä osin kuin edellä tarkoitettu erotus on karttunut jäsenten suorittamista jäsenmaksuista, ei palautusta osakkaalle voi tehdä.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

170 §

Vakuutusteknisten laskelmien ja selvitysten laatimista varten eläkekassalla tulee olla vakuutusmatemaatikko, jonka on täytettävä sosiaali- ja terveysministeriön vakuutusyhtiölain 18 luvun 8 §:n nojalla määräämät vakuutusmatemaatikon kelpoisuusehdot.

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on kassan tehtävä ilmoitus ministeriölle.

170 §

Vakuutusteknisten laskelmien ja selvitysten laatimista varten eläkekassalla on oltava vakuutusmatemaatikko. Vakuutusmatemaatikon kelpoisuusehdot määräytyvät vakuutusyhtiölain 18 luvun 8 §:n mukaisesti. Vakuutusmatemaatikon tehtävistä on soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiön vakuutusmatemaatikosta annetun asetuksen (464/95) 1 ja 2 §:ssä säädetään.

Eläkekassan vakuutusmatemaatikon on suoritettava eläkekassan tilasta vakuutustekninen tutkimus vähintään joka toinen vuosi

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sekä muulloinkin, jos sosiaali- ja terveysministeriö pitää sitä tarpeellisena.

Vakuutusmatemaatikon ottamisesta ja eroamisesta on eläkekassan tehtävä ilmoitus ministeriölle.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa määräyksiä tämän pykälän soveltamisesta.

171 §

Eläkekassan tilasta on suoritettava vakuutustekninen tutkimus vähintään joka viides vuosi sekä muulloinkin, jos ministeriö pitää sitä tarpeellisena. Tutkimus on suoritettava muunkin vakuutuskassan tilasta, jos kassan vastuuelkaan sisältyy 79 §:n 2 momentissa tarkoitettu vakuutusmaksuvastuu. Tutkimuksen suorittajan tulee täyttää 1 momentissa mainitut vakuutusmatemaatikon kelpoisuusehdot.

171 §

Mitä 170 §:ssä säädetään, koskee myös muuta vakuutuskassaa, jos kassan vastuuelkaan sisältyy 79 §:n 2 momentissa tarkoitettu vakuutusmaksuvastuu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Asetus

vakuutuskassan vastuuvelan katteesta

Sosiaali- ja terveysministerin esittelystä säädetään 27 päivänä marraskuuta 1992 annetun vakuutuskassalain (1164/92) 83 §:n 5 momentin nojalla, sellaisena kuin se on päivänä kuuta 1992 annetussa laissa (/):

1 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) *ETA-valtiolla* Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota;

2) *säännellyillä markkinoilla* ETA-valtiossa sijaitsevaa, ETA-valtion viranomaisen valvonnan alaista arvopaperipörssiä ja sellaista muuta ETA-valtiossa toimivaa vaihdantajärjestelmää, joka sosiaali- ja terveysministeriön antamien määräysten mukaan rinnastetaan tällaiseen arvopaperipörssiin;

3) *vastuuvelan bruttomäärällä* vastuuvelan kokonaisuusmäärää ennen vakuutuskassalain (1164/92) 83 §:n 3 momentissa säädettyjen erien vähentämistä. Lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan eläkekassan osalta vastuuvelan bruttomäärään luetaan myös vakuutuskassalain 83 §:n 7 momentissa tarkoitetut erät;

4) *velkasitoumuksella* velkasitoumuksen perustuvaa laina- ja muuta saamista, joukko-velkakirjalainaa ja muita raha- ja pääomamarkkinavälineitä, ei kuitenkaan osaketta, osuutta, johdannaisopimusta eikä sellaista sitoumusta, jolla on huonompi etuoikeus kuin velallisen muilla sitoumuksilla;

5) *kiinteistöyhteisöllä* sellaista yhteisöä,

jonka pääasiallisena tarkoituksena on omistaa 5 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa mainittuja varoja;

6) *konsernilla* osakeyhtiölaissa (734/78) tarkoitettua konsernia; sekä

7) *takauksella* velkasitoumuksen takaajan antamaa omavelkaista takausta.

2 §

Soveltamisalan tarkennukset

Tämän asetuksen säännöksiä ETA-valtioista sovelletaan siinä laajuudessa ja sellaisin edellytyksin kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää myös muuhun valtioon, jonka ministeriö määräyksessään tai yksittäistapauksessa vakuutuskassan hakemuksesta rinnastaa ETA-valtioon.

Mitä tässä asetuksessa säädetään velkasitoumuksesta, koskee myös sille kertynyttä korkoa.

Tämän asetuksen säännöksiä kiinteistöistä, rakennuksista ja vakuutuskassalain 83 §:n 5 momentin 5 kohdassa tarkoitetuista oikeuksista sovelletaan myös sellaisen kiinteistöyhteisön, jonka kotipaikka on ETA-valtiossa ja jossa vakuutuskassalla on määräämisvalta, omistamiin tällaisiin varoihin samalla tavoin

kuin jos nämä varat olisivat vakuutuskassan suorassa omistuksessa.

3 §

Omaisuuslajit, joilla voidaan kattaa koko vastuuvelan bruttomäärä

Vastuuvelan koko bruttomäärän katteena saa olla:

1) velkasitoumuksia, joissa velallisena tai takaajana on Suomen valtio, Ahvenanmaan maakunta, suomalainen kunta, kuntayhtymä, evankelisluterilainen tai ortodoksinen seurakunta;

2) velkasitoumuksia, joissa velallisena tai takaajana on Suomessa toimiluvan saanut julkisen valvonnan alainen talletuspankki, vakuutusyhtiö tai muu sellainen yhteisö, jonka sosiaali- ja terveysministeriö rinnastaa talletuspankkiin tai vakuutusyhtiöön; tai

3) velkasitoumuksia, joiden vakuutena on 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja velkasitoumuksia.

4 §

Velkasitoumuksia, joilla yhteensä voidaan kattaa enintään 50 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä

Katteena olevista varoista saa olla yhteensä enintään 50 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä seuraavia velkasitoumuksia:

1) velkasitoumuksia, joissa velallisena tai takaajana on Suomessa toimiluvan saanut julkisen valvonnan alainen muu luottolaitos kuin 3 §:n 2 kohdassa tarkoitettu talletuspankki tai siihen saman kohdan nojalla rinnastettu muu yhteisö;

2) velkasitoumuksia, joissa velallisena on sellainen yhteisö, jonka kotipaikka on Suomessa ja jonka osakkeilla tai osuuksilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla Suomessa;

3) velkasitoumuksia, joilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla Suomessa ja joissa velallisena on yhteisö, jota ei tarkoiteta 1 tai 2 kohdassa, ja jonka kotipaikka on Suomessa; tai

4) velkasitoumuksia, joiden vakuutena on 1—3 kohdassa tarkoitettuja velkasitoumuksia.

5 §

Omaisuuslajit, joilla yhteensä voidaan kattaa enintään 40 tai 50 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä

Katteena olevista varoista saa olla yhteensä enintään 40 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä seuraavia omaisuuslajeja:

1) Suomessa olevat kiinteistöt ja rakennukset;

2) vakuutuskassalain 83 §:n 5 momentin 5 kohdassa tarkoitetut Suomessa olevaan kiinteään omaisuuteen tai vesivoimaan kohdistuvat oikeudet;

3) osakkeet ja osuudet kiinteistöyhteisöissä, joiden kotipaikka on Suomessa; ja

4) velkasitoumukset sekä rakennusaikaiset saamiset sellaisilta 3 kohdan mukaisilta kiinteistöyhteisöiltä, joissa vakuutuskassalla on määräämisvalta.

Yhdessä 1 momentissa mainittujen omaisuuslajien kanssa saa yhteensä enintään 50 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä vastaava osa katteesta olla sellaisia velkasitoumuksia, joiden vakuudeksi on voimassa kiinnitys 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun omaisuuslajiin taikka joiden vakuutena on 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuja osakkeita tai osuuksia.

6 §

Omaisuuslajit, joilla yhteensä voidaan kattaa enintään 30 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä

Katteena olevista varoista saa olla yhteensä enintään 30 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä seuraavia omaisuuslajeja:

1) osakkeet ja osuudet yhteisöissä, joiden kotipaikka on Suomessa ja joiden osakkeilla tai osuuksilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla Suomessa, lukuun ottamatta osakkeita ja osuuksia kiinteistöyhteisöissä;

2) edellä 1 kohdassa tarkoitettujen yhteisöjen liikkeeseen laskemat sellaiset sitoumukset, joilla on huonompi etuoikeus kuin yhteisön muilla sitoumuksilla;

3) velkasitoumukset, joiden vakuutena on 1 kohdassa tarkoitettuja osakkeita tai osuuksia taikka 2 kohdassa tarkoitettuja sitoumuksia; ja

4) rahasto-osuuksia sijoitusrahastoissa, jotka on perustanut Suomessa toimiluvan saanut julkisen valvonnan alainen rahastoyhtiö, jonka kotipaikka on Suomessa.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset 1 momentin 4 kohdan tarkoittamien rahasto-osuuksien lukemisesta katteena oleviksi varoiksi.

7 §

Eräiden yksittäisten riskikeskittymien rajoittaminen 25 prosenttiin vastuuvelan bruttomäärästä

Katteena olevista varoista saa olla sijoitettuna yksittäiseen kohteeseen määrä, joka vastaa enintään 25 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä, jos kysymyksessä on sijoitus sellaisiin velkasitoumuksiin, joissa velallisenä tai takaajana on 3 §:n 1 kohdan mukainen kunta, kuntayhtymä, seurakunta tai 4 §:n 1 kohdassa tarkoitettu muu luottolaitos kuin talletuspankki, mukaan lukien sellaiset velkasitoumukset, joiden vakuutena on mainittuja velkasitoumuksia. Jos tässä pykälässä tarkoitettu yhteisö noteerataan säännellyillä markkinoilla, enimmäisrajaa sovellettaessa lasketaan yhteen myös yhteisön osakkeet ja osuudet ja sellaiset sitoumukset, joilla on huonompi etuoikeus kuin yhteisön muilla sitoumuksilla.

8 §

Eräiden yksittäisten riskikeskittymien rajoittaminen 15 prosenttiin vastuuvelan bruttomäärästä

Katteena olevista varoista saa olla sijoitettuna yksittäiseen kohteeseen määrä, joka vastaa enintään 15 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä, jos kysymyksessä on sijoitus:

1) yhteen 5 §:n 1 momentin 1—3 kohdan mukaiseen kiinteistöön, rakennukseen, oikeuteen tai kiinteistöyhteisöön;

2) velkasitoumuksiin, joiden vakuudeksi on voimassa kiinnitys yhteen 1 kohdassa tarkoitettuun kohteeseen tai joiden vakuutena on osakkeita ja osuuksia yhdessä kiinteistöyhteisössä; tai

3) velkasitoumuksiin ja rakennusaikaisiin saamisiin 5 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaiselta kiinteistöyhteisöltä, jossa vakuutus-kassalla on määräämisvalta.

Jos kiinteistö tai rakennus, edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen oikeuden kohde tai velkasitoumuksen vakuudeksi vahvistetun kiinnityksen kohde ovat yksi ja sama tai ne sijaitsevat niin lähekkäin toisiaan, että niitä voidaan pitää yhtenä sijoituksena, kaikki tähän kohteeseen liittyvät 1 momentissa mainitut sijoitukset on laskettava yhteen kyseisessä momentissa säädettyä enimmäisrajaa sovellettaessa.

9 §

Eräiden yksittäisten riskikeskittymien rajoittaminen 5 ja 10 prosenttiin vastuuvelan bruttomäärästä

Katteena olevista varoista saa olla sijoitettuna enintään 5 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä 6 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisen säännellyillä markkinoilla noteerattun saman yhteisön osakkeisiin, osuuksiin ja sellaisiin sitoumuksiin, joilla on huonompi etuoikeus kuin yhteisön muilla sitoumuksilla.

Yhdessä 1 momentissa mainittujen omaisuuslajien kanssa saa yhteensä enintään 10 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä vastaava osa katteesta olla:

1) saman yhteisön velkasitoumuksia, joilla ei ole vakuutta tai joiden vakuutena on 1 momentissa tarkoitettuja varoja; tai

2) muiden velallisten antamia velkasitoumuksia, joiden vakuutena on 1 momentissa tai edellä 1 kohdassa mainittuja saman yhteisön varoja.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetyn lisäksi katteena olevista varoista saa olla sijoitettuna yhteensä enintään 10 prosenttia saman yhteisön 4 §:n 3 kohdan tarkoittamiin velkasitoumuksiin, joilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla.

10 §

Ulkomaisten sijoitusten hyväksyminen katteeseen

Vastuuvelan bruttomäärästä voidaan yhteensä kattaa enintään 20 prosenttia seuraavilla muissa ETA-valtioissa kuin Suomessa sijaitsevilla varoilla:

1) velkasitoumuksilla, joissa velallisena tai takaajana on ETA-valtiossa sijaitseva kunta, julkisyhteisönä toimiva seurakunta tai muu niihin rinnastettava alueellinen julkisyhteisö,

jolla tai jonka jäsenillä on veronkanto-oikeus;

2) velkasitoumuksilla, joissa velallisena tai takaajana on ETA-valtiossa toimiluvan saanut julkisen valvonnan alainen muu luottolaitos kuin talletuspankki;

3) osakkeilla ja osuuksilla yhteisöissä, joiden kotipaikka on ETA-valtiossa ja joiden osakkeilla tai osuuksilla käydään kauppaa ETA-valtiossa sijaitsevilla säännellyillä markkinoilla;

4) velkasitoumuksilla, joissa velallisena on 3 kohdan mukainen yhteisö, sekä yhteisön liikkeeseen laskemilla sellaisilla sitoumuksilla, joilla on huonompi etuoikeus kuin yhteisön muilla sitoumuksilla;

5) velkasitoumuksilla, joilla käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla ETA-valtiossa ja joissa velallisena on yhteisö, jota ei tarkoiteta 1—3 kohdassa eikä 2 momentissa, ja jonka kotipaikka on ETA-valtiossa; ja

6) rahasto-osuuksilla sijoitusrahastoissa, jotka on perustanut ETA-valtiossa toimiluvan saanut julkisen valvonnan alainen rahastoyhtiö, jonka kotipaikka on ETA-valtiossa.

Yhdessä 1 momentissa mainittujen omaisuuslajien kanssa saa yhteensä enintään 30 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä vastaava osa katteena olevista varoista olla sellaisia velkasitoumuksia, joissa velallisena tai takaajana on ETA-valtio, ETA-valtiossa toimiluvan saanut julkisen valvonnan alainen talletuspankki tai vakuutusyhtiö taikka sellainen muu yhteisö, jonka sosiaali- ja terveysministeriö rinnastaa edellä tarkoitettuun talletuspankkiin tai vakuutusyhtiöön.

Vastuuvelan katteena olevista varoista saa olla sijoitettuna enintään 10 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä kiinteistöihin ja rakennuksiin, osakkeisiin ja osuuksiin kiinteistöyhteisöissä, joiden kotipaikka on ETA-valtiossa, vakuutuskassalain 83 §:n 5 momentin 5 kohdassa tarkoitettuun ETA-valtiossa olevaan kiinteään omaisuuteen tai vesivoimaan kohdistuviin oikeuksiin sekä velkasitoumuksiin ja rakennusaikaisiin saamiin 2 §:n 3 momentissa tarkoitetuilta kiinteistöyhteisöiltä.

Vastuuvelan bruttomäärän katteena olevista edellä 1 momentissa mainituista varoista saa olla sijoitettuna yksittäiseen kohteeseen seuraavasti:

1) enintään 10 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä sellaisiin velkasitoumuksiin, joissa velallisena tai takaajana on sama 1 momentin 1, 2 tai 5 kohdassa tarkoitettu yhteisö;

2) yhteensä enintään 10 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä saman 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen, yhteisön osakkeisiin ja 4 kohdassa tarkoitettuihin sitoumuksiin, kuitenkin siten, että edellä tarkoitettuihin osakkeisiin saa olla sijoitettuna enintään 5 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä; sekä

3) yhteensä enintään 10 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä yhden sijoitusrahaston rahasto-osuuksiin.

Tämän pykälän mukaiset varat otetaan huomioon sovellettaessa 4—6 §:n mukaisia omaisuuslajien enimmäisrajoja.

11 §

Osakariskin pienentäminen

Katteena olevista varoista saa olla sijoitettuna 3—6 ja 10 §:ssä tarkoitettuun sellaiseen omaisuuteen, jonka arvo perustuu pääosin vakuutuskassan osakkaan toimintaan, enintään 30 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä. Yhden toiminnallisen kokonaisuuden muodostavaan kohteeseen saa kuitenkin olla sijoitettuna enintään 15 prosenttia vastuuvelan bruttomäärästä. Sosiaali- ja terveysministeriö voi erityisistä syistä myöntää määräjäksi poikkeuksia tämän pykälän säännöksistä.

12 §

Konsernirajoitus

Edellä 4, 6, 7 ja 9—11 §:ssä säädettyjä enimmäisrajoja sovellettaessa on laskettava yhteen myös sellaiset sijoitukset, jotka kohdistuvat tai liittyvät yhteisön kanssa samaan konserniin kuuluvaan muuhun yhteisöön.

13 §

Valuuttariskin rajoittaminen

Enintään 20 prosenttia vastuuvelan bruttomäärän katteena olevista varoista saa olla

muun valuutan kuin Suomen markan mää-
räisiä tai sellaisia varoja, joita ei ole täysin
suojattu valuuttakurssien muutoksilta.

14 §

*Poikkeusluvan antaminen enimmäisrajan
ylitykseen*

Sosiaali- ja terveysministeriö voi vakuu-
tuskassan hakemuksesta antaa määräajaksi
luvan 4—10 §:ssä säädetyn enimmäisrajan
ylitykseen.

15 §

Määräystenantovaltuus

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tar-
kemmat määräykset vastuuvelan kattamisesta
ja tämän asetuksen soveltamisesta. Ministeri-
ön on määrättävä erityisesti katteeseen kuu-
luvien varojen sijainnista, johdannaissopi-
musten käytöstä katteen yhteydessä, va-
kuuksien arvostuksesta ja vakuuksien merki-
tyksestä luettaessa katteeseen sitoumuksia,
joihin vakuudet liittyvät, katteen luetteloimi-
sestä sekä vakuutuskassan varojen sijoitta-
mista koskevista suuntaviivoista, jotka halli-
tuksen on laadittava ja pidettävä ajan tasalla.

Ministeriöllä voi yksittäistapauksissa mää-
rätä, jos siihen vakuutuskassalain 83 §:n

2 momentin soveltamisen kannalta on eri-
tyistä syytä, ettei tiettyjä varoja saa lukea
vakuutuskassan vastuuvelan katteeseen.

16 §

Siirtymäsäännökset

Jos vakuutuskassan vastuuvelan katteena
olevat 4—11 §:ssä tarkoitetut varat ylittävät
tämän asetuksen voimaan tullessa näissä py-
kälissä säädetty enimmäisrajat, kassan on 31
päivään joulukuuta 2005 mennessä huoleh-
dittava ylityksen poistamisesta. Näiden varo-
jen määrä tai suhteellinen osuus katteena
olevista kaikista varoista ei saa nousta niin
kauan kuin enimmäisraja ylittyy. Mikäli va-
rojen määrä on alentunut, mutta edelleen
ylittää säädetyn enimmäisrajan, varojen mää-
rä ei enää saa nousta näin alentuneesta mää-
rästä.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi erityises-
tä syystä kassan hakemuksesta jatkaa 1 mo-
mentissa säädettyä määräaikaan 5 ja 8 §:ssä
tarkoitettujen varojen osalta enintään viidellä
vuodella.

17 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuu-
ta 199 .